

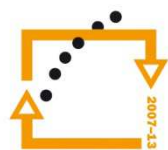
Základní škola, Šlapanice, okres Brno-venkov, příspěvková organizace
Masarykovo nám. 1594/16, 664 51 Šlapanice
www.zsslapanice.cz

MODERNÍ A KONKURENCESCHOPNÁ ŠKOLA

reg. č.: CZ.1.07/1.4.00/21.2389

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

**OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost**

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Přívlastek

DIGITÁLNÍ UČEBNÍ MATERIÁL

VY_32_INOVACE_BK_01-13_CJ-8

autor

Markéta Bokorová

vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

předmět: Český jazyk a literatura

ročník: 8.

ZŠ Šlapanice 2012 – 2013

Přívlastek

Rozvíjející větný člen

Mezi rozvíjející větné členy patří:

- přívlastek
- předmět
- příslovečné určení
- doplněk

Přívlastek

Přívlastek je větný člen, který blíže rozvíjí podstatné jméno. Ptáme se na něj jaký, který, čím.

Jindy **usměvavá** dívka se na mě zamračila.

která dívka?

Koupili jsme si velmi **chutnou** zmrzlinu.

jakou zmrzlinu?

Babiččin pes často utíká z domu.

čím pes?

Přívlastek

Jedna věta nemusí obsahovat žádný přívlastek
(např. Zítřka k vám bohužel nebudeme moci přijít.),

může obsahovat jeden přívlastek
(např. Jsem předplatitelem **Lidových** novin.),

nebo může obsahovat více přívlastků
(např. **Moje milá** maminka mi koupila **plyšového**
pejska a časopis **Čtyřlístek**).

Přívlastek

Pro označování přívlastku používáme:

podtrhávání: **tečkovaně**

nebo

zkratku: **Pk**

Úkol 1: Napiš přívlastky k následujícím obrázkům.

jezevčík, vánoční, hnědý, s čepičkou, roztomilý, v krabici, Alík, krátkosrstý...

pes

noční, mrakodrapů, zářící, osvětlené, moderní, americké, Los Angeles, snů...

město

Druhy přívlastků

Existuje několik druhů přívlastků:

- shodný
- neshodný
- postupně rozvíjející
- několikanásobný
- volný
- těsný
- (přístavek)

Přívlastek shodný a neshodný

shodný

- Shoduje se s podstatným jménem v rodě, čísle a pádě.
- Při skloňování celé skladební dvojice se mění.
- Často bývá před podstatným jménem.

neshodný

- Neshoduje se s podstatným jménem v rodě, čísle a pádě.
- Při skloňování celé skladební dvojice se nemění, je stále stejný.
- Často bývá za podstatným jménem.

Přívlastek shodný a neshodný

shodný

Znáš **státní** symboly?
jaké symboly?

1. **státní** symboly
2. **státních** symbolů
3. **státním** symbolům
4. **státní** symboly
5. **státní** symboly
6. (o) **státních** symbolech
7. **státními** symboly

Mění se!

neshodný

Cesta **lesem** trvala věčnost.
jaká cesta?

1. cesta **lesem**
2. cesty **lesem**
3. cestě **lesem**
4. cestu **lesem**
5. cestu **lesem!**
6. (o) cestě **lesem**
7. cestou **lesem**

Nemění se!

Úkol 2: Podtrhni přívlástek a rozhodni, zda se jedná o shodný či neshodný.

okraj zahrady	okraj zahrady	neshodný
hřib satan	hřib satan	shodný
kilo mouky	kilo mouky	neshodný
slunéčko sedmítečné	slunéčko sedmítečné	shodný
černá skříňka	černá skříňka	shodný
inteligentní mladík	inteligentní mladík	shodný
střelba z pušky	střelba z pušky	neshodný
lišaj smrtihlav	lišaj smrtihlav	shodný
muž činu	muž činu	neshodný
příjemná atmosféra	příjemná atmosféra	shodný

Přívlastek několikanásobný a postupně rozvíjející

několikanásobný

- Tvoří ho více přívlastků, které patří do jedné významové řady.
- Mezi takovými přívlastky mohou stát spojky, popř. je oddělujeme čárkami.

postupně rozvíjející

- Tvoří ho několik přívlastků, kde jeden přívlastek rozvíjí druhý.
- Mezi takové přívlastky nemůžeme vložit žádnou spojku, neoddělujeme je čárkami.

Přívlastek několikanásobný a postupně rozvíjející

několikanásobný

Česká **a** slovenská

literatura se začala rozvíjet za obrození.

Chov **ovcí, koz a prasat** je velmi náročný.

postupně rozvíjející

Mám radost z **mého včerejšího vydařeného** vystoupení.

Při **takovém nebezpečném** pádu se mohl lehce zranit.

Úkol 3: Rozhodni, zda se jedná o několikanásobný či postupně rozvíjející přívlastek. Doplň čárky, kde je třeba.

osobní a nákladní automobily

několikanásobný

můj starý školní sešit

postupně rozvíjející

výborný ovčí sýr

postupně rozvíjející

ochočená roztomilá veverka

několikanásobný

ochočená, roztomilá veverka

Přívlastek těsný a volný

těsný

- Takový rozvitý přívlastek (tedy část věty) nemůžeme z věty vypustit, jinak bychom změnilí význam věty.
- Protože je ve větě důležitý, neoddělujeme ho čárkami.

volný

- Takový rozvitý přívlastek (tedy část věty) můžeme z věty lehce vypustit, aniž bychom zásadně změnilí její význam.
- Protože není ve větě až tak důležitý, oddělujeme ho čárkami.

Přívlastek těsný a volný

těsný

Sportovci **právě čekající na závod** se postaví do startovací pozice.

(Ostatních sportovců v areálu se to netýká.)

Chlapci **hrající v modrém dresu** reprezentují naši obec.

(Ti v jiném dresu hrají za jinou obec.)

volný

Jeho brýle, **už dávno poškrábané a naštípnuté**, mu najednou vypadly z rukou.

(V tomto sdělení je vcelku jedno, jak ty brýle vypadaly.)

Máma, **oblečená do kuchyňské zástěry**, mi začala domlouvat.

(Začala by domlouvat, i kdyby měla na sobě cokoli jiného.)

Úkol 4: Rozhodni, zda se jedná o těsný či volný přívlastek a doplň čárky, kde chybí.

Stádo ovcí pasoucí se poklidně na louce hlídali dva ovčáci.

Stádo ovcí, pasoucí se poklidně na louce, hlídali dva ovčáci.

Muž přecházející přes přechod nejednou padl k zemi.

Muž přecházející přes přechod nejednou padl k zemi.

Úkol 4: Rozhodni, zda se jedná o těsný či volný přívlastek a doplň čárky, kde chybí.

Léky tišící bolest jsou nezbytnou potřebou pacientů s vyhřezlou ploténkou.

Léky tišící bolest jsou nezbytnou potřebou pacientů s vyhřezlou ploténkou.

Na nádraží potkal svou sestřenicí Hanu mající zavázanou hlavu.

Na nádraží potkal svou sestřenicí Hanu, mající zavázanou hlavu.

Úkol 5: Zkus si test.

http://zpravy.idnes.cz/Soutez_test.aspx?id=279

Pozor!

Hranice mezi volným a těsným přívlastkem není vždy ostrá. Mnohdy záleží na samotném pisateli, zda je přívlastek důležitý či nikoli, dále je důležitá znalost situace či všeobecná znalost o světě.

Pouliční lampy, pošplíchané od projíždějících aut, se rozsvítily.

(Rozsvítily se všechny lampy.)

Pouliční lampy pošplíchané od projíždějících aut se rozsvítily.

(Rozsvítily se jen ty pošplíchané.)

Úkol 6: Jaký je rozdíl mezi následujícími větami?

Alešovy poznámky, oplývající ironií, nám vadily.

(Vadily nám jakékoli Alešovy poznámky.)

Alešovy poznámky oplývající ironií nám vadily.

(Vadily nám jen ty ironické poznámky, ostatní ne.)

Matka, sedící u stolu pana učitele, se rozplakala.

(V této situaci je pouze jedna matka.)

Matka sedící u stolu pana učitele se rozplakala.

(V této situaci je přítomno více matek a rozplakala se jen ta, co seděla u stolu.)

Test

1. Který slovní druh rozvíjí přívlastek?

- a) podstatné jméno
- b) přídavné jméno
- c) sloveso

2. Přívlastek neshodný:

- a) zůstává stále stejný.
- b) se mění.
- c) je vždy před podstatným jménem.

3. Přívlastek, který není pro význam věty důležitý, je:

- a) volný
- b) postupně rozvíjející
- c) těsný

Test

4. Ke kterému přívlastku patří čárky?

- a) postupně rozvíjející
- b) několikanásobný
- c) těsný

5. Který druh přívlastku neexistuje?

- a) neshodný
- b) několikanásobný
- c) nevyjádřený

6. Ve které větě není přívlastek?

- a) Náš Adam se rád učí.
- b) Medvěd brtník je šelma.
- c) Vrátili jsme se do tábora.

Test

7. Ve které větě je přívlastek neshodný?

- a) Budova školy se bude opravovat.
- b) Skočil za ním do řeky Vltavy.
- c) Kyselina sírová je žíravina.

8. Ve které větě je přívlastek volný a měly by v něm být čárky?

- a) Kamzíci často balancující nad horskými srázy jsou horské kozy.
- b) Všichni žáci mající dnes trénink mohou po třetí hodině jít domů.
- c) Chaty postavené v blízkosti řek byly o povodních zaplaveny.

9. Ve které větě je přívlastek postupně rozvíjející?

- a) Květiny ve svatební kytici měly bílou a modrou barvu.
- b) Měla na ruku ošklivé, olámané nehty.
- c) Letos Škoda představí nový český automobil.

Zdroj

http://zpravy.idnes.cz/Soutez_test.aspx?id=279

obrázky

www.office.microsoft.com